

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	12 maart 2024	n.v.t.

Onderwerp

Aanbieding aan PS: interprovinciale zienswijze Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

Advies

1. Vast te stellen de GS brief aan PS waarmee de interprovinciale zienswijze op het Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) wordt aangeboden aan Provinciale Staten.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting inzake de GS brief aan PS over de interprovinciale zienswijze op het Ontwerp-NPLG.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder:

- In de brief in de inleiding de zorgen over het gebrek aan integraliteit te benoemen en de keuzes die daar nu in zijn gemaakt;
- In de brief in de alinea over het grondwaterpeil te benoemen dat dit samen met de waterschappen wordt opgepakt.

Bijlagen

1. GS brief aan PS
2. Interprovinciale zienswijze Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied

1 Toelichting voor het College

Het Ontwerp-NPLG heeft van 16 januari tot en met 26 februari 2024 ter inzage gelegen. Het Ontwerp-NPLG is hier te vinden: [Ontwerp Nationaal Programma Landelijk Gebied \(overheid.nl\)](https://overheid.nl/ontwerp-nplg)
In de vergadering van de IPO Bestuurlijke Advies Commissie Landelijk Gebied (BAC LG) van 14 december 2023 is afgesproken dat het IPO de coördinatie van een gezamenlijke zienswijze van de provincies op zich zou nemen. Er is voor een gezamenlijke zienswijze gekozen omdat dat het meest krachtige signaal richting Rijk is. De provincies hebben nadrukkelijk zelf de inhoud geleverd, IPO heeft alleen de pen gevoerd op de zienswijze. Om specifieke provinciale boodschappen mee te nemen is in de gezamenlijke zienswijze een onderdeel met provinciale aandachtspunten opgenomen.

De zienswijze van de gezamenlijke provincies op het Ontwerp-NPLG is op 7 maart 2024 ter vaststelling geagendeerd in het IPO bestuur. De vergadering van het IPO-bestuur valt buiten de termijn van ter visie legging. Op basis van artikel 4 van de Code Interbestuurlijke Verhoudingen geldt voor decentrale overheden een maximale reactietermijn van twee maanden. Het IPO heeft op verzoek van de BAC LG aan het Ministerie van LNV gemeld dat het IPO van deze termijn gebruik maakt.

Met deze brief worden Provinciale Staten, na indiening van de zienswijze bij het ministerie van LNV, geïnformeerd over gezamenlijke zienswijze van de provincies op het Ontwerp-NPLG. Alle punten in de zienswijze zijn van belang maar in de brief accentueert Gedeputeerde Staten een aantal punten die zij nadrukkelijk over het voetlicht willen brengen. De zienswijze is opgebouwd uit drie onderdelen:

- I. Positie van provincies ten opzichte van het NPLG;
- II. Risico's die voortvloeien uit de complexiteit van het NPLG;
- III. De haalbaarheid, uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid van het NPLG.

Deze drie onderdelen bevatten aandachtspunten die gelden voor de twaalf provincies gezamenlijk, de volgende punten worden in de brief uitgelicht;

Uit de gezamenlijke punten van de provincies

Positie van provincies ten opzichte van het NPLG

- Het NPLG is een programma onder de Omgevingswet en is alleen bindend voor het Rijk.
- Provincies kunnen hun rol alleen oppakken wanneer zij zicht hebben op de inzet van het Rijk. Het Ontwerp-NPLG biedt die gevraagde duidelijkheid nog niet.
- Provincies vragen aandacht voor de grote ongerustheid in Nederland en elders in Europa over het toekomstperspectief van de landbouw en over de voedselvoorziening op lange termijn.

Risico's door complexiteit van het NPLG

- Stapeling van beleid belemmert de uitvoering en provincies missen een uitvoeringsstrategie die duidelijk maakt hoe met conflicterende doelen en tegenstrijdige keuzes in gebieden omgegaan kan worden.

De haalbaarheid, uitvoerbaarheid en uitlegbaarheid van het NPLG

- De doelen zijn onvoldoende helder en voldragen > wat de provincies betreft moeten de NPLG doelstellingen uitlegbaar, haalbaar en uitvoerbaar zijn. Provincies constateren dat dit in het Ontwerp-NPLG nog niet aan de orde is.
- Provincies verwachten van het Rijk dat zij in het definitief NPLG duidelijk aangeeft wat de grondslag is van doelen, op basis van bestaande wet- en regelgeving en bestuurlijke afspraken. Als deze grondslag ontbreekt is er sprake van een ambitie, maar geen hard doel.
- Het NPLG moet explicieter maken dat areaaldoelen voor natuur tot 2030 worden gerealiseerd via uitvoering van bestaande afspraken en dat de vertaling van nieuwe doelen richtinggevend is.
- Provincies lezen in het Ontwerp-NPLG dat het kabinet erop inzet om de benodigde reductie van CO₂eq te realiseren met generiek beleid (pag. 46) en dat het Rijk voldoende (nog nader te bepalen) generieke maatregelen zal nemen die leiden tot een geborgde emissiedaling (pag. 97). Provincies zijn het eens met deze aanpak. Het Rijk is verantwoordelijk om de voor doelbereik benodigde emissiereducties voor stikstof, methaan en nitraat/fosfaat grotendeels te realiseren met generieke maatregelen.
- Provincies constateren dat water een bredere opgave is dan enkel het bereiken van de KRW-doelen en lopen daar in de gebiedsprocessen tegenaan. Thema's als klimaatadaptatie, verzilting en zoetwaterbeschikbaarheid komen in de gebieden steeds nadrukkelijker aan de orde. Het NPLG zou zich nadrukkelijker kunnen richten op herstel van het water- en bodemsysteem voor de lange termijn.. Daarnaast is het beeld dat de beschikbare middelen hiervoor niet toereikend zijn. Ook ontbreekt nog het zicht wie wat wanneer waar gaat doen.
- Ook geven de provincies mee dat er teveel verwacht wordt van het effect van ruimtelijke maatregelen in het landelijke gebied op het tijdig behalen van de KRW-doelstellingen. In 2027 verwachten de provincies niet dat het grondgebruik zodanig is aangepast dat aan de stikstof- en fosfaatnormen in KRW grond- en oppervlaktewaterlichamen kan worden voldaan. Daarvoor is met name generiek rijksbeleid nodig.
- Provincies vragen nogmaals aandacht voor de PAS-melders en het feit dat ook de andere bronnen zoals scheepvaart, buitenland, de meetcorrectie voor stikstof van zee, industrie en verkeer een cruciale rol hebben als het gaat om het realiseren van de beoogde stikstofdaling.

Specifieke punten Zuid-Holland

- Over arealen agrarische natuur: het doel voor weidevogels (grutto-groep) is met circa 90.000 broedparen voor heel Nederland erg hoog.
- Scope groenblauwe dooradering: In een deels verstedelijkte provincie als Zuid-Holland is het belangrijk dat GBDA aansluit én doorloopt in de steden zodat het totaal aan GBDA bijdraagt aan de noodzakelijk fijnmazige verbinding.
- Generieke stikstofregelingen met voldoende effect voor Zuid-Holland: er moeten snel generieke maatregelen komen die impact hebben in Zuid-Holland.
- Helderheid over de tuinbouwsector in het NPLG gewenst. Na het verschijnen van de startnotitie NPLG in 2022 heeft Zuid-Holland ambtelijk contact gehad met het Rijk over of (glas)tuinbouw onder het NPLG valt. Dit is toen positief bevestigd voor de NPLG-doelen met uitzondering van de CO₂ doelen (want die zijn in het NPLG op landbouw en landgebruik gericht). Wij zien deze lijn graag bevestigd in het NPLG.
- De structurerende keuze om de grondwaterstand in veenweidengebieden te verhogen betekent dat veel water nodig is wat in droge perioden vaak niet in het gebied zelf aanwezig is. Dit is in tegenspraak met de keuze om de aanvoer van gebiedsvreemd water in veenweiden te beperken en in tegenspraak met de keuze om zorgvuldig om te gaan met landbouwgrond en stevig in te zetten op het behoud van grasland. Het opzetten van grondwaterpeil leidt ook tot meer

uitspoeling van nutriënten en daarmee tot verslechtering van de waterkwaliteit, wat de KRW-doelen verder uit zicht brengt. Het blijft onduidelijk hoe het Rijk provinciale keuzes op een integrale manier wil beoordelen.

- In het stuk over verziltende kustgebieden staat dat waterbeheerders de problematiek van verzilting agenderen, en uitwerken op welke wijze in hun gebied met verzilting op termijn kan worden omgegaan. Dat laatste is niet juist, immers, verzilting raakt de gebruiksfunctie en het waterschap moet volgens de wet de gebruiksfunctie juist faciliteren. Logischer is dat waterbeheerders de problematiek van verzilting agenderen en dat de gezamenlijke overheden uitwerken hoe men hier op termijn mee om dient te gaan.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

N.v.t.

2 Voorafgaande besluitvorming

De interprovinciale zienswijze op het Ontwerp-NPLG is vastgesteld in het IPO bestuur van 7 maart 2024.

3 Proces

De voorbereiding van de interprovinciale zienswijze heeft plaatsgevonden in het IPO strategenoverleg NPLG, waarin de 12 provincies vertegenwoordigd zijn. De strategen hebben breed inbreng vanuit de provinciale organisatie opgehaald. Daarnaast is de inbreng besproken met de IPO Ambtelijke Advies Commissie Landelijk Gebied en Bestuurlijke Advies Commissie Landelijk Gebied. De provincies hebben in twee rondes via hun strateeg of AAC-lid inhoudelijke inbreng voor de zienswijze geleverd. Tenslotte heeft de BAC LG op 1 februari 2024 mandaat gegeven aan de voorzitter, vicevoorzitter en portefeuillehouders strategie om laatste aanpassingen in het stuk door te voeren.

4 Participatie en rolneming

Het staat iedereen in Nederland vrij een zienswijze in te dienen op het Ontwerp-NPLG, zo ook onze gebiedspartners. Via de gebiedsprocessen, social media en de provinciale website hebben wij de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze onder de aandacht gebracht.

5 Communicatiestrategie

Na verzending van de zienswijze aan het ministerie van LNV publiceert het IPO de zienswijze op hun website. Gedeputeerde Staten maken de zienswijze door aanbidding aan Provinciale Staten openbaar.